

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน คุณลักษณะของงาน การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นนี้เป็นพยาบาลประจำการจากโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการทั่วประเทศ โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานจากทุกแผนกซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ทั้งนี้ยกเว้นแผนกผู้ป่วยนอก ห้องผ่าตัด ห้องคลอด และห้องฉุกเฉิน เนื่องจากมีบางกิจกรรมในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อไม่ครบถ้วน โดยผู้วิจัยจำแนกแผนกหอผู้ป่วยคือ แผนกอายุรกรรม แผนกศัลยกรรม แผนกกุมารเวชกรรม แผนก ตา หู คอ จมูก แผนกสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา และหอผู้ป่วยพิเศษ สุ่มเลือกแผนกที่ปฏิบัติงาน 3 แผนก และในแต่ละแผนกสุ่มเลือกหอผู้ป่วยจำนวน 3 หอผู้ป่วย โดยวิธีการจับฉลากเลือกหอผู้ป่วยและทำการสุ่มพยาบาลที่ได้จากการคำนวณโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย จากนั้นให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละโรงพยาบาลทำการแจกแบบสอบถามเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำการตอบแบบสอบถามแล้วปิดผนึกใส่ซองสีปล่า้นำน้ำตาลก่อนส่งกลับคืนฝ่ายการพยาบาล ทั้งนี้ผู้วิจัยขอให้ฝ่ายการพยาบาลส่งแบบสอบถามกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น 392 ฉบับ ได้รับกลับมาและมีความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 334 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.20 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด แบ่งเป็น 5 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความเชื่ออำนาจในตนของพยาบาลประจำการ ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการรับรู้คุณลักษณะของงานของพยาบาลประจำการ และส่วนที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ เครื่องมือทุกตอนผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งทางด้านวิชาการ ด้านการปฏิบัติการทางการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ

ในโรงพยาบาลจำนวน 5 ท่าน ก่อนนำไปทดลองใช้กับพยาบาลประจำการที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ ความเชื่ออำนาจในตน คุณลักษณะของงาน การรับรู้การนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย เมื่อทดลองใช้เท่ากับ 0.82, 0.90, 0.94 และ 0.96 ตามลำดับ และเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.88, 0.87, 0.89 และ 0.95 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 392 ฉบับ ได้รับการตอบกลับมาภายในระยะเวลาที่กำหนดและมีความสมบูรณ์ครบถ้วนสามารถใช้ในการวิเคราะห์ได้จำนวน 334 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.20 ของแบบสอบถามที่ส่งไป จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน .05 โดยมีสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ
2. คุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ
3. การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 334 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 95.5 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.3 วุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 87.1 ประสบการณ์การทำงานของพยาบาลประจำการส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.2 รองลงมา มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.1 ประสบการณ์การทำงาน 30 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.6 สำหรับแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่า ปฏิบัติงานแผนก

ศัลยกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาคือ แผนกอายุรกรรม คิดเป็นร้อยละ 18.8 และแผนกสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยามีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.9 ส่วนการได้รับการอบรมในเรื่องการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 93.4

2. ศึกษาความเชื่ออำนาจในตน คุณลักษณะของงาน การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย และพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า

2.1 พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.69$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านการทำลายเชื้อและการทำให้ปราศจากเชื้อมีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 2.88$) รองลงมาคือ ด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล และด้านการใช้เทคนิคการปลอดเชื้อ ($\bar{X} = 2.85$ และ $\bar{X} = 2.84$ ตามลำดับ) ส่วนด้านการดูแลสุขภาพตนเองของบุคลากร มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.23$)

2.2 ความเชื่ออำนาจในตนของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านเห็นคุณค่าของทักษะหรือผลสำเร็จจากความพยายามของตนมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ ด้านต่อต้านสิ่งที่มีอิทธิพลครอบงำ ($\bar{X} = 3.88$) และด้านมีความไวตื่นตัว มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.72$)

2.3 การรับรู้คุณลักษณะงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.25$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสำคัญของงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.63$) รองลงมา คือ ด้านความหลากหลายของงาน ($\bar{X} = 4.42$) และด้านผลป้อนกลับของงาน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.75$)

2.4 การรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการให้การสนับสนุน มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) และด้านการให้การศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.01$)

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน คุณลักษณะของงาน การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อใน

โรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

3.1 ความเชื่ออำนาจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ($r = 0.49$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

3.2 คุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ($r = 0.31$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

3.3 การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ($r = 0.26$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การศึกษาพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.1 การศึกษาพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.69$) (ตารางที่ 4) เนื่องจากพยาบาลเป็นบุคลากรในทีมสุขภาพที่มีความใกล้ชิดกับผู้ป่วยมากกว่าบุคลากรอื่นๆ จากการให้การดูแลผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง จึงมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล (กรองกาญจน์ สังกาศ, 2536) ซึ่งลักษณะการทำงานของพยาบาลที่มีความต่อเนื่องตลอด 24 ชั่วโมง นับว่ามีความสอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล จากการศึกษาของ Halay et al. (1985) ที่ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพของการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าพยาบาลเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ประกอบกับปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบสาธารณสุข เข้าสู่ยุคของการรับรองคุณภาพองค์การบริการสุขภาพ ทุกโรงพยาบาลจึงจำเป็นต้องดำเนินงานพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานฉบับปีกาณจนานาภิเชก โดยเฉพาะในด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลมีการกำหนดให้ทุกโรงพยาบาลมีนโยบาย กลวิธี และมาตรการการป้องกันและควบคุม

การติดเชื้อในโรงพยาบาล มีการจัดการและพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบและมีกิจกรรมพัฒนาคุณภาพงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2542) รวมทั้งโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นโรงพยาบาลที่ผ่านกระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพ จึงทำให้บุคลากรพยาบาลมีความตระหนัก ตื่นตัว ส่งผลให้พฤติกรรมกำป้องกันและควบคุมการติดเชื้ออยู่ในระดับสูงสอดคล้องกับการศึกษาของนุชยงค์ เยาวพานนท์ (2544) พบว่าการปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลแมคคอร์มิคอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการทำลายเชื้อและการทำให้ปราศจากเชื้อของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อ ท่านตรวจสอบว่าเครื่องมือที่จะสอดใส่เข้าร่างกายผู้ป่วยได้ผ่านการทำให้ปราศจากเชื้อก่อนนำไปใช้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.95$) สะท้อนให้เห็นว่าก่อนการทำหัตถการใดๆที่ต้องใช้เครื่องมือที่ปลอดเชื้อ พยาบาลประจำการได้ตระหนักถึงความสำคัญของความสะอาดปลอดจากเชื้อโรคของเครื่องมือก่อนนำไปใช้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสามารถลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดการติดเชื้อจากการทำหัตถการจากบุคลากรทางการแพทย์ได้ สอดคล้องกับการศึกษาของชลลดา เจริญลาภ (2540) พบว่าพฤติกรรมกำป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการทำลายเชื้อและการทำให้ปราศจากเชื้ออยู่ในระดับสูงเช่นกัน

พฤติกรรมกำป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงรองลงมา ($\bar{X} = 2.85$) อธิบายได้ว่าเนื่องจากการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาลเป็นวิธีการดำเนินงานทางวิทยาการระบาดที่มีความสำคัญ และถือเป็นหัวใจของการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ซึ่งผลการติดตามสังเกตการณ์จะต้องมีการบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ (Brachman, 1993 อ้างถึงในพัชนี ทองประเสริฐ, 2541) ทั้งนี้พยาบาลใกล้ชิดกับผู้ป่วยจากการให้การดูแลผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง (กรองกาญจน์ สังเกต, 2536) และการสังเกตอาการและอาการแสดงของผู้ป่วย ติดตามผลการตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการ การรายงานแพทย์หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบันทึกข้อมูลที่แสดงถึงการติดเชื้อ เหล่านี้ล้วนเป็นส่วนหนึ่งในความรับผิดชอบในหน้าที่การปฏิบัติงานของพยาบาล และยังสะท้อนให้เห็นว่าพยาบาลพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการติดตามสังเกตการณ์การ

ติดเชื้อมีระบบและต่อเนื่องทำให้ผู้ป่วยได้รับการวินิจฉัยและรับการรักษาที่ถูกต้อง ทันทีที่ จึงทำให้พฤติกรรมกำบังกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อใน โรงพยาบาลอยู่ในระดับสูง

พฤติกรรมกำบังกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการกำบังกันการ ติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของพยาบาลประจำการโรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.52$) (ตารางที่ 5) แต่หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ไม่สวมปลอกเข็ม กลับคืนเลยหลังจากใช้งานกับผู้ป่วยแล้วแต่ทิ้งในกล่องทิ้งของมีคมทันที ($\bar{X} = 2.17$) และข้อ ใช้วิธี one handed technique ในการสวมปลอกเข็มกลับคืน ($\bar{X} = 2.49$) และข้อ ในบริเวณที่สิ่งส่ง ตรวจตกแตกหรือหล่นลงพื้น ราวบริเวณที่เปราะเปื้อนด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อมานานอย่างน้อย 30 นาที ก่อนเช็ดถูตามปกติ ($\bar{X} = 2.36$) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการศึกษา ของเยาวลักษณ์ หาญวชิรพงศ์ และคณะ (2538) พบว่า พยาบาลเป็นบุคลากรที่ได้รับอุบัติเหตุ มากที่สุด สาเหตุสำคัญมากที่สุดของการถูกของมีคมที่มตำขณะปฏิบัติงาน คือ การขาดความ ระมัดระวัง และการทิ้งเข็มหรือของมีคมไม่ถูกต้อง ตามลำดับ และในปัจจุบันโรงพยาบาลส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติตามหลักการกำบังกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อ ลดโอกาสเสี่ยงของบุคลากรต่อการได้รับเชื้อที่ติดต่อทางเลือดและสารคัดหลั่ง และแนวทางหนึ่งที่จะ ช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุจากการถูกเข็มและของมีคมที่มตำ คือ การเตรียมภาชนะรองรับที่กำบัง การที่มไว้ใกล้กับสถานที่ปฏิบัติงาน ดังนั้นพฤติกรรมกำบังกันและควบคุมการติดเชื้อใน โรงพยาบาล ด้านการกำบังกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของ พยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สะท้อนให้เห็นว่า พยาบาลประจำการส่วนหนึ่งยังละเลยหรือไม่ระวังในการกำบังกันการเกิดอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงาน เท่าที่ควร ซึ่งอาจส่งผลให้อัตรการเกิดอุบัติเหตุจากการให้บริการแก่ผู้ป่วยมีสูงขึ้น และส่งผลเสีย แก่ร่างกายและจิตใจของบุคลากรตามมา โดยการศึกษาของวันที ทิพย์ถาวรบุญกุล (2540) พบว่า การปฏิบัติตามหลักการกำบังกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของ พยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้าน การกำบังกันอุบัติเหตุ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

พฤติกรรมกำบังกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการร่วมทำวิจัย เกี่ยวกับการกำบังกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.51$)

(ตารางที่ 6) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการติดเชื้อในโรงพยาบาลและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.21$) อธิบายได้ว่าอาจเป็นเพราะลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยตรงกับผู้ป่วย พยาบาลต้องรับผิดชอบและดูแลผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน จึงทำให้พยาบาลไม่มีเวลาในการทำกรวิจัย (สายพิน เกษมกิจวัฒนา, 2537) สอดคล้องกับการศึกษาของ นุชยงค์ เยาวพานนท์ (2544) พบว่าการปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการร่วมทำวิจัยเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลแมคคอร์มิค อยู่ในระดับต่ำ

พฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการดูแลสุขภาพตนเองของบุคลากรของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.23$) (ตารางที่ 7) และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อ เมื่อเจ็บป่วยเป็นโรคติดเชื้อที่แพร่กระจายเชื้อได้ สามารถหยุดพักงานชั่วคราวจนกว่าจะพ้นระยะของการแพร่กระจายเชื้อและอาการเจ็บป่วยดีขึ้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด แต่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.23$) อธิบายได้ว่าอาจเนื่องจากพยาบาลในงานวิจัยนี้ พยาบาลส่วนใหญ่ เป็นพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี ซึ่งถือว่าอยู่ในช่วงการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาใหม่และเป็นช่วงที่กำลังเก็บเกี่ยวประสบการณ์การทำงาน โดยจะมีความกังวลใจและเกรงว่า การหยุดพักงานของตนเองจะไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน (จรรยาศรี รุ่งสุวรรณ, 2529) รวมทั้งพยาบาลโดยส่วนใหญ่ถูกฝึกให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสูง จึงอาจเป็นเหตุผลทำให้คะแนนเฉลี่ยข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ของดเว้นการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อเมื่อมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=1.97$) อธิบายได้ว่า การงดเว้นการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อเมื่อพยาบาลมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ซึ่งเป็นการกระทำที่ถูกต้องในการดูแลตนเอง แต่อาจจะทำให้ผู้ร่วมงานอื่นๆไม่พอใจได้ ประกอบกับอัตรากำลังของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยที่กำลังประสบปัญหาไม่เพียงพอ การเลือกปฏิบัติในผู้ป่วยบางรายอาจจะเพิ่มภาระให้กับผู้อื่น ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุให้พฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการดูแลสุขภาพตนเองของบุคลากรของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ศิริลักษณ์ โสมานุสรณ์ (2541) พบว่าพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลสำเร็จใหม่ ในโรงพยาบาลเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพฤติกรรมกรรมการงดเว้นการ

ดูแลผู้ป่วยโรคติดต่อ เมื่อมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง โดยเป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติกันน้อยที่สุดเช่นกัน

1.2 การศึกษาระดับความเชื่ออำนาจในตนของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จากการศึกษาพบว่าความเชื่ออำนาจในตนของพยาบาลประจำการมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.94$) (ตารางที่ 8) โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีความตื่นตัวในการเปลี่ยนแปลงของงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ทั้งทางด้านข้อมูลข่าวสาร การเกิดโรคระบาดต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ตลอดจนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการลดอัตราการติดเชื้อในโรงพยาบาล ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการมีความเชื่อว่าการป้องกันและการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากพฤติกรรมของบุคลากรในโรงพยาบาล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนีย์รัตน์ บุญศิลป์ (2546) พบว่า พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลทั่วไป มีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับสูง และณัญญา มูลประทีป (2545) พบว่า พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม มีความเชื่ออำนาจในตนอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความเชื่ออำนาจในตน ด้านการเห็นคุณค่าของทักษะหรือผลสำเร็จจากความพยายามของตนและด้านการต่อต้านสิ่งที่มีอิทธิพลครอบงำของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.36$ และ $\bar{X} = 3.88$ ตามลำดับ) อธิบายได้ว่าพยาบาลประจำการมีความเชื่อในอำนาจของตนว่า ตนเองมีความสามารถในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลและผลที่เกิดขึ้นตามมาเช่น เชื่อว่า อัตราการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากการรักษาและการกระทำของตนเองและบุคลากรในโรงพยาบาล ($\bar{X} = 4.04$) แสดงให้เห็นว่า พยาบาลประจำการมีความคิดความเชื่ออย่างมีเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับสุนีย์รัตน์ บุญศิลป์ (2546) พบว่า พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลทั่วไป มีความเชื่ออำนาจในตนด้านการเห็นคุณค่าของทักษะหรือผลสำเร็จจากความพยายามของตน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับสูงสุดเช่นกัน

ความเชื่ออำนาจในตน ด้านการปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและด้านความไวตื่นตัวของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.81$ และ $\bar{X} = 3.72$ ตามลำดับ) อธิบายได้ว่า ปัจจุบันในการดำเนินการด้านการป้องกันและการควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล เป็นนโยบายที่ทุกโรงพยาบาล

ให้ความสำคัญเพราะเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องชี้วัดคุณภาพของโรงพยาบาล โดยคณะกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลจะมีการจัดโปรแกรมอบรมในงานด้านนี้อยู่เสมอ ทำให้พยาบาลประจำการมีความรู้สึกว่าตนเองจะต้องแสวงหาและติดตามการเปลี่ยนแปลงของนโยบายในงานด้านนี้ตลอดเวลา ทั้งทางด้านการเกิดโรคระบาดใหม่ๆ การศึกษาวิธีการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใหม่ รวมถึงการแก้ไขวิธีการทำงานที่ส่งผลให้การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยโดยรวมของทั้งสองด้านนี้อยู่ในระดับสูง

1.3 การศึกษาการรับรู้คุณลักษณะงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.25$) (ตารางที่ 9) สอดคล้องกับการศึกษาของพรณิภา สืบสุข (2548) พบว่า พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐมีการรับรู้คุณลักษณะงานอยู่ในระดับสูง และการศึกษาของ จุฑาวดี กลิ่นเฟื่อง (2543) พบว่า พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ มีการรับรู้คุณลักษณะงานอยู่ในระดับสูง และการศึกษาของ วรดา ช่วยแก้ว (2542) พบว่า พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐมีการรับรู้คุณลักษณะงานอยู่ในระดับสูงเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า การที่บุคคลรับรู้คุณลักษณะของงานภายในองค์กร จะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานและประสิทธิผลของงาน สอดคล้องกับ ทศนีย์ ทองรักศรี (2544) และ นลินี เกิดประสงค์ (2547) ที่พบว่าคุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ และในการศึกษาในงานวิจัยนี้พบว่า พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีการรับรู้ถึงลักษณะงานในด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ซึ่งจะส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพในการควบคุมอัตราการติดเชื้อในโรงพยาบาลเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้คุณลักษณะงาน ด้านความสำคัญของงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.63$) อธิบายได้ว่า พยาบาลประจำการมีความเห็นว่า งานการพยาบาลด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลเป็นงานที่มีความสำคัญที่มีผลต่อความปลอดภัยและชีวิตของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ รวมถึงเป็นงานที่ส่งผลต่อส่งเสริมชื่อเสียงขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของนลินี เกิดประสงค์ (2547) ที่พบว่า การรับรู้คุณลักษณะงาน

ด้านความสำคัญของงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์สุขภาพชุมชน ภาคเหนือตอนล่างอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

การรับรู้คุณลักษณะงาน ด้านความหลากหลายของงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง รองลงมา ($\bar{X} = 4.42$) อธิบายได้ว่าพยาบาลประจำการมีความเห็นว่างานการพยาบาลด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลเป็นงานที่ต้องมีความรับผิดชอบในการทำงานสูง เป็นงานที่ท้าทายความสามารถ เป็นงานที่ต้องใช้ความรู้และทักษะความชำนาญหลายด้าน บวกกับการองค์ความรู้ทางการพยาบาลในการปฏิบัติเพื่อให้ผู้รับบริการปลอดภัยจากการติดเชื้อในโรงพยาบาล จึงทำให้พยาบาลประจำการมีการรับรู้ว่างานด้านนี้มีความหลากหลายของงานสูงซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของทัศนีย์ ทองรักศรี (2544) และอุมาพร ประยูรวงศ์ (2545) และ นลินี เกิดประสงค์ (2547) ที่พบว่า การรับรู้คุณลักษณะงาน ด้านความหลากหลายของงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน อยู่ในระดับสูง

การรับรู้คุณลักษณะงาน ด้านผลป้อนกลับของงานของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.75$) แต่เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้ในข้อ ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้บังคับบัญชา เพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.62$) สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารและหัวหน้าหอผู้ป่วยยังให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงแก้ไขในการทำงานการพยาบาลด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลไม่มากเท่าที่ควร สอดคล้องกับ การวิจัยของนลินี เกิดประสงค์ (2547) ที่พบว่า การรับรู้คุณลักษณะงาน ด้านผลป้อนกลับของงานเป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดเช่นกัน

1.4 การศึกษาการรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า การรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยของพยาบาลประจำการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.05$) (ตารางที่ 10) ทั้งนี้ Clark และ Shea (1979) กล่าวไว้ว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้รับผิดชอบต่อการบริหารจัดการการปฏิบัติงานของบุคลากร ถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานเช่นเดียวกัน หากการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลอยู่ในระดับสูง จึงน่าจะมีส่วนกระตุ้นให้พยาบาลประจำการปฏิบัติกรพยาบาลในงานด้านนี้ให้สามารถสำเร็จได้ในทุกด้าน ทั้งทางด้าน การให้การสนับสนุน ด้านการบริหารจัดการ และ

ด้านการให้การศึกษา รวมถึงจะช่วยพัฒนาความรู้ ชีตความสามารถของผู้ปฏิบัติงานต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมณฑา ไชยยาเลิศ (2548) พบว่า คะแนนเฉลี่ยการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย โดยรวมอยู่ในระดับสูง และ การศึกษาของ รังสิมา ศรีสุพรรณ (2547) การปฏิบัติการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวมอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้าน การให้การสนับสนุนของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.10$) สะท้อนให้เห็นว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยให้การ สนับสนุนในงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ทั้งในเรื่องของการจัดหา เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในหน่วยงานอย่างเพียงพอ การสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนได้มี ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ภายในหอผู้ป่วย รวมถึงความช่วยเหลือเมื่อบุคลากรในหอผู้ป่วยมีปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อ ความปลอดภัยในการทำงาน โดยจากการศึกษาของรัชนก วันทอง (2545) พบว่า ปัจจัยสู่ ความสำเร็จของการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพก็คือ การได้รับการสนับสนุนจาก ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ทั้งนี้การจัดการนิเทศจึงเป็นบทบาทสำคัญของหัวหน้าหอผู้ป่วยใน การที่จะพัฒนาเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ การศึกษาของพิมณฑา ไชยยาเลิศ (2548) ที่พบว่าการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการให้การสนับสนุนของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลทบวงมหาวิทยาลัย มีค่าคะแนน เฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงสุดเช่นกัน

การรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการบริหารจัดการของพยาบาล ประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ใน ระดับสูงรองลงมา ($\bar{X} = 4.03$) อธิบายได้ว่า หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัด กระทรวงศึกษาธิการ สามารถบริหารจัดการในงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อใน โรงพยาบาล ทั้งในด้านการจัดหา ประยุต์เครื่องมือ มาตรฐาน ของการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อของโรงพยาบาลได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีการมอบหมายงานในด้านนี้ ให้กับบุคลากรในหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบและดูแลโดยตรงได้ และสามารถแก้ไขปัญหาและ บริหารจัดการในงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลในหน่วยงานได้ทันต่อ เหตุการณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของพิมณฑา ไชยยาเลิศ (2548) และรังสิมา ศรีสุพรรณ (2547)

ที่พบว่าการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการบริหารจัดการของพยาบาล โรงพยาบาล ทบวงมหาวิทยาลัยและโรงพยาบาลทั่วไป มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูงเช่นกัน

การรับรู้การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการให้การศึกษาของพยาบาล ประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.01$) แต่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และขอจัดทำแผนการจัดฝึกอบรมในงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลแก่บุคลากรในหน่วยงาน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.82$) แสดงให้เห็นว่า หัวหน้าหอผู้ป่วยควรมีการเตรียมการในการวางแผนบุคลากรในหน่วยงานเพื่อให้เป็นแกนนำในการพัฒนางานในด้านนี้ในหอผู้ป่วยอย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลต่อการลดอัตราการติดเชื้อในหอผู้ป่วยต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพกา ไชยยาเลิศ (2548) ที่พบว่า การนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการให้การศึกษาของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลทบวงมหาวิทยาลัย เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเช่นกัน

2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตน คุณลักษณะของงาน การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .49$) ซึ่งยอมรับตามสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1 คือ ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ อธิบายได้ว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตน เป็นผู้ที่ตัดสินใจมั่นคง มีความมุ่งมั่นในการศึกษาหาความรู้เพื่อการตัดสินใจที่ดี สามารถคิดค้นหาสิ่งแปลกๆใหม่ๆอยู่เสมอ และมักเป็นผู้ที่มีความสำเร็จในงาน ทั้งนี้ Robbins (1994) และ Cherrington (1994) กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตน เป็นบุคคลที่เชื่อว่ารางวัลที่ตนได้รับนั้นถูกควบคุมจากภายในตัวเอง หรือโดยการกระทำของตนเองและเขาสามารถควบคุมชะตาชีวิตของตนเองได้ โดยการศึกษาของ กิ่งทิพย์ พุฒแก้ว (2545) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ทักษะติดต่อการเป็นครู และความเชื่ออำนาจในตนกับการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล และ Dufault

(1985) พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองนั้น ยอมรับตัวเองว่าสามารถรับผิดชอบต่อตนเองและควบคุมวิชาชีพพยาบาลในอนาคตได้ด้วยความรู้ความสามารถของพยาบาลเอง นอกจากนี้ศักดิ์ชัย นิรัญทิวี (2532) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนของครู ดังนั้น พยาบาลที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองนั้น เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ความสามารถที่ทันสมัยเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังทำให้เกิดผลสำเร็จในการทำงาน เช่นเดียวกัน หากพยาบาลประจำการมีความเชื่อในอำนาจของตนเองว่า ตนเองมีความสามารถในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลและผลที่เกิดขึ้นตามมาเช่น อัตราการติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงมาจากการกระทำของตน จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของงานกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า คุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .31$) ซึ่งยอมรับตามสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 คือ คุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ อธิบายได้ว่า คุณลักษณะของงานในองค์การพยาบาล เป็นคุณลักษณะงานที่มีความหมายและมีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพและชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล ครอบครัว และชุมชน จากการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การที่บุคคลรับรู้คุณลักษณะของงานภายในองค์การ จะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานและประสิทธิผลของงานสอดคล้องกับทัศนีย์ ทองรักศรี (2544) และนลินี เกิดประสงศ์ (2547) ที่พบว่าคุณลักษณะของงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ทั้งนี้ลักษณะงานของโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นงานที่มีความหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะทั้งทางด้านบริการ ด้านวิชาการ ด้านการศึกษา และการทำวิจัยสอดคล้องกับ Hackman และ Oldham (1980) ได้กล่าวถึง รูปแบบคุณลักษณะของงานไว้ว่า การที่บุคคลรับรู้คุณลักษณะของงานภายในองค์การเกี่ยวกับความหลากหลายของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ความสำคัญของงาน ความมีอิสระในการทำงาน และผลป้อนกลับของงาน จะทำให้เกิดสถานภาพทางจิตวิทยา 3 ประการ คือ การรู้สึกว่างานมีความหมาย การมีความรับผิดชอบค่าผลของงาน และการรับรู้ถึงผลของการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง ผลลัพธ์ที่ตามมา คือ บุคคลมีความพึงพอใจในงานสูง ส่งผลถึงความสามารถในการปฏิบัติงานและประสิทธิผลของงาน

ทั้งนี้ปัจจุบันพบว่าโรงพยาบาลขนาดใหญ่ มีอัตราการติดเชื้อในโรงพยาบาลสูงกว่าโรงพยาบาลขนาดเล็ก ดังการศึกษาของสมหวัง ด้านวิจิตรและคณะ (2543) ที่พบว่า อัตราความชุกของการติดเชื้อในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเท่ากับ 7.1 ในขณะที่อัตราความชุกในโรงพยาบาลทั่วไปเท่ากับ 6.0 การติดเชื้อในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ดังนั้นหากพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการรับรู้คุณลักษณะของงานจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อที่ถูกต้องและเหมาะสมเช่นกัน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า การนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวก กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .26$) ซึ่งยอมรับตามสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 3 คือ การจัดการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลประจำการ อธิบายได้ว่า การนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นบทบาทของผู้บริหารระดับต้นในหอผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการสอน การแนะนำ การช่วยเหลือผู้ปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังที่ฟาริดา อิบราฮิม (2537) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นการสนับสนุน การช่วยเหลือ แนะนำให้บุคคลสามารถทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพของผลิตผลจะสูงก็ด้วยการบริหารบุคลากร ทรัพยากรอื่นๆและระบบงานที่มีประสิทธิภาพ โดยจากการศึกษาของ วันทอง (2545) พบว่า ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการพัฒนาตนเองของพยาบาลวิชาชีพ ก็คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ทั้งนี้การนิเทศจึงเป็นบทบาทสำคัญของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในการที่จะพัฒนาเจ้าหน้าที่ทางการพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งการศึกษาของ รังสิมา ศรีสุพรรณ (2547) พบว่า การนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ สอดคล้องกับ พิมผกา ไชยาเลิศ (2548) ที่พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาตนเองของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการนิเทศของหัวหน้าหอผู้ป่วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นหากการนิเทศงานของหัวหน้าหอผู้ป่วยในด้านต่างๆ ซึ่งรวมทั้งในด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1.1 ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมนโยบาย กลวิธี และมาตรการในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล เช่น การส่งเสริมให้มีการจัดทำแนวทางหรือมาตรฐานในการปฏิบัติงานตามหลักการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลที่มีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในแต่ละโรงพยาบาล การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการทำงาน ตลอดจนการฟื้นฟูความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลบุคลากรทางการแพทย์ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เป็นต้น

1.2 ผู้บริหารพยาบาลควรส่งเสริมนโยบายในด้านการดูแลสุขภาพตนเองของบุคลากร โดยการส่งเสริมให้บุคลากรรักษาสุขภาพตนเองให้สมบูรณ์ แข็งแรงอยู่เสมอ เช่น การตรวจสุขภาพตนเองประจำปี ตลอดจนการทำความเข้าใจหากผู้ปฏิบัติงานมีความจำเป็นต้องหยุดงานหากมีอาการเจ็บป่วยและอยู่ในระยะที่สามารถแพร่กระจายเชื้อได้ ทั้งนี้ควรมีการจัดผู้ปฏิบัติงานสำรองไว้ในแต่ละวัน

1.3 ผู้บริหารพยาบาลควรส่งเสริมนโยบายทางด้านการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในระหว่างการปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ เช่น การฝึกอบรมการป้องกันและแนวทางปฏิบัติหากเจ้าหน้าที่ได้รับอุบัติเหตุจากการปฏิบัติงานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากเข็มตำ เช่น การมีนโยบายให้ใช้วัสดุทิ้งเข็มที่มีขนาดพอเหมาะต่อการนำไปพร้อมกับชุดทำหัตถการพยาบาลเมื่อไปที่เตียงผู้ป่วย เพื่อลดอันตรายต่อการถูกเข็มตำ เป็นต้น

1.4 ผู้บริหารพยาบาลควรส่งเสริมให้องค์กรพยาบาลเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น การกระตุ้นให้พยาบาลอ่านงานวิจัยทางการแพทย์ต่างๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และเกิดประสิทธิผลต่อองค์กรในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือมีผลกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล เช่น การจัดการความปลอดภัย ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของหัวหน้าหอผู้ป่วย การจัดการความรู้ของพยาบาล เป็นต้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบการจัดการนิเทศระหว่างปฏิบัติงานของหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อเป็นการเตรียมการหัวหน้าหอผู้ป่วยในการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละโรงพยาบาล